

Rekenkamer

de Waddeneilanden

Gemeente *Ameland*

gemeente
SCHIERMONNIKOOG

gemeente
Terschelling

Gemeente Texel

gemeente *Vlieland*

“Hoeveel geld is er eigenlijk?”

Onderzoek rekenkamer De Waddeneilanden

Gemeentefinanciën

Even voorstellen

- Uw rekenkamer
 - Esther Fogl
 - Jouke van Dijk
 - Engbert Boneschansker
- Instrument **van** en **voor** de raad
 - gemeenteraden stellen de rekenkamer in en benoemen leden ...
 - college van B&W heeft eigen instrumenten
 - ... maar rekenkamer is onafhankelijk (Wet)
 - kiest zelf onderwerpen o.b.v. criteria

...maar luistert daarbij nadrukkelijk naar ideeën van raden

<https://www.rekenkamers.nl/animatie-rekenkamerwerk/>
<https://www.texel.nl/rekenkamer-de-waddeneilanden/>

Doel en rol

- Op basis van Wet versterking decentrale rekenkamers
 - Bijdrage leveren aan het versterken van het lokale bestuur
 - Ondersteunen kaderstellende en controlerende taak raden
- Ingesteld door raden: verordening + samenwerkingsovereenkomst
 - Voor alle 5 Waddeneilanden + personele unie
- Onze visie: instrument voor de raad
 - Geen afrekenkamer
 - Gericht op helpen/ondersteunen ('hulptroepen')
 - Praktische aanbevelingen voor raden én colleges
- Gebruik maken van kennis van elders
 - Vereniging van rekenkamers
 - Samenwerking (Rekenkamers Boven 't IJ + Platform Friese rekenkamers)

430

Wet van 28 september 2022, houdende wijziging van de Gemeentewet, de Provinciewet en de Comptabiliteitswet 2016 in verband met het afschaffen van de decentrale rekenkamerfunctie en het uitbreiden van de bevoegdheden van de rekenkamers (Wet versterking decentrale rekenkamers)

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:
Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het voor de versterking

Begeleidingscommissie
= raadsleden
3-4 keer per jaar

Waddentweedaagse

Wat we doen

- Onderzoek voor de gemeenteraden
 - Onderzoek voor alle eilanden samen: gezamenlijk budget
 - 1x per anderhalf/twee jaar (groot) onderzoek
 - Onderzoek voor afzonderlijke gemeente (extra eigen budget raad)
 - bijvoorbeeld Ameland: evaluatie SSCWA (2022) / Vlieland Gasvrij Duinwijk (2025)
- Rapporten en briefadviezen
 - Quick scan OF diepgravend(er) onderzoek
 - Briefadvies
- Openbaar (web site):
 - Plan van Aanpak, rapporten, briefadviezen, jaarplan en jaarverslag, nieuwsbrief
- Verslag opvolging aanbevelingen door college

Gemeente Texel .txl Direct regelen Bestuur en organisatie Actueel Contact

Home | Rekenkamer De Waddeneilanden

Rekenkamer De Waddeneilanden

[Uitleg woorden](#) [Simpel tekst](#) [?](#)

Iedere gemeente in Nederland is verplicht om een rekenkamer of rekenkamerfunctie te hebben. De Waddeneilanden hebben samen Rekenkamer De Waddeneilanden. Deze telt [3 onafhankelijke leden](#). Zij hebben geen directe relatie met de politiek van de eilanden.

Wat doet de Rekenkamer?	▼
Welke onderwerpen onderzoekt de Rekenkamer?	▼
Wat gebeurt er na een onderzoek van de Rekenkamer?	▼
Wilt u contact opnemen met Rekenkamer De Waddeneilanden?	▼
Wat is de visie en werkwijze van Rekenkamer De Waddeneilanden?	▼
Welke onderzoeksrapporten heeft Rekenkamer De Waddeneilanden opgesteld?	▼
Welke plannen van aanpak horen bij de onderzoeken?	▼
Waar zijn de jaarverslagen, jaarplannen en nieuwsbrieven van Rekenkamer De Waddeneilanden te vinden?	▼

Welke onderzoeksrapporten heeft Rekenkamer De Waddeneilanden opgesteld?

- Rapport De financiële positie van de gemeenten en sturing door de raad - 2026 (pdf)
- Brief Werkdruk gemeenteraad - 2025 (pdf)
- Rapport onderzoek Vlieland Duinwijk Gasvrij - 2025 (pdf)
- Rapport Mobiliteitsbeleid en de rol van de raad - 2024 (pdf)
- Rapport Aandachtspunten Woonvisie Terschelling - 2024 (pdf)
- Rapport Aandachtspunten Woonvisie Ameland - 2023 (pdf)
- Rapport Aandachtspunten Woonvisie Vlieland - 2023 (pdf)
- Rapport Aandachtspunten voor de raad bij het opstellen van een nieuwe Woonvisie Texel - 2023 (pdf)
- Rapport Aandachtspunten voor de raad bij het opstellen van de nieuwe Woonvisie Schiermonnikoog - 2023 (pdf)
- Rapport Doe Mee Onderzoek raadsomsteuning van de gemeente Texel - 2023 (pdf)
- Rapport Doe Mee Onderzoek raadsomsteuning van de gemeente Terschelling - 2023 (pdf)
- Rapport Doe Mee Onderzoek raadsomsteuning van de gemeente Vlieland - 2023 (pdf)
- Rapport Doe Mee Onderzoek raadsomsteuning van de gemeente Ameland - 2023 (pdf)
- Rapport Doe Mee Onderzoek raadsomsteuning van de gemeente Schiermonnikoog - 2023 (pdf)
- Rapport onderzoek SSCWA Ameland - 2022 (pdf)
- Rapport Toezicht en handhaving in de gemeente Texel - 2022 (pdf)
- Rapport Toezicht en handhaving in de gemeente Vlieland - 2022 (pdf)

Hoe we het doen

1. Onderwerpkeuze

- Rekenkamer kiest zelf onderwerpen (bespreken met begeleidingscommissie)
- Raad/raden kunnen onderwerp aandragen, maar rekenkamer maakt afweging o.b.v. criteria en of het onderwerp zinvol te onderzoeken is
 - Vaak via een voorgesprek

2. Beslissing om onderzoek uit te (laten) voeren door rekenkamer

3. Plan van Aanpak

- Budget

4. Uitvoering

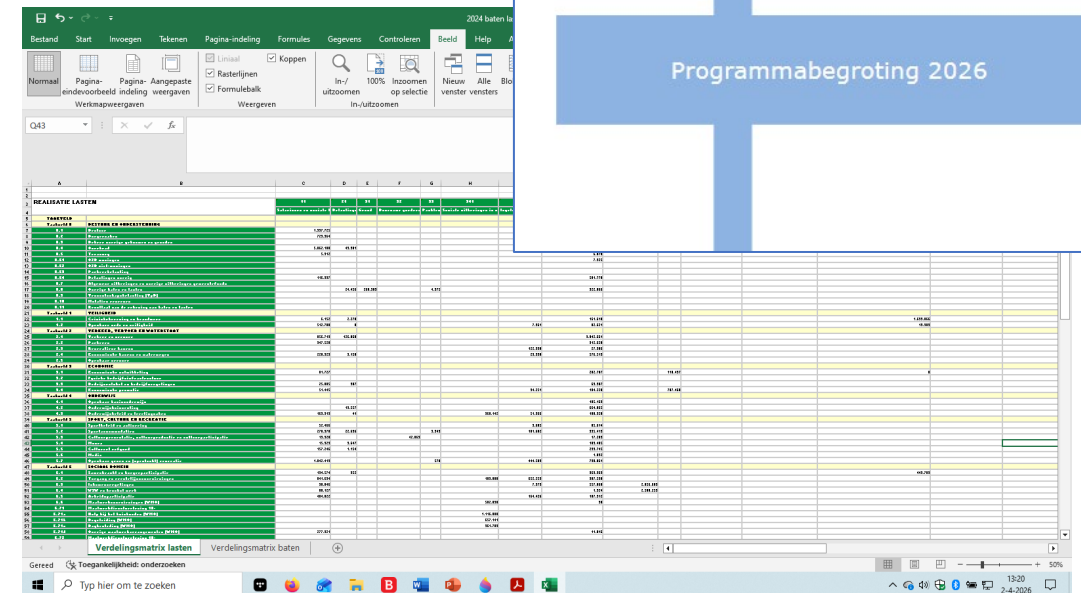
5. Vaste procedure 'wederhoor' bij rapport

- Ambtelijk wederhoor bevindingenrapport (feitencheck)
- Bestuurlijk wederhoor (op conclusies en aanbevelingen)

Onderzoek financiën

Vragen rond gemeentefinanciën:

- Hoe moet je financiële kengetallen beoordelen?
- Hoe zit het met het ravijnjaar?
- Hoe zit het met onderbouwing reserves?
- Staan reserves in verhouding tot de risico's?
 - Doe Mee onderzoek onderbesteding
Vereniging van Rekenkamers/Radboud
Universiteit Nijmegen
- **Rapport + Briefadvies**

Financiële positie

Algemeen

- Toename algemene en bestemmingsreserves

Vaak geen
indexering

- Meestal ruim boven vastgestelde minimum
- Weerstandsratio meestal 'uitstekend' volgens normen
- Aandachtspunt/vraag: hoe en waarom normen voor reserves?
- Ravijnjaar: afname algemene uitkering Gemeentefonds in 2028

Terschelling

- Saldo fluctueert: positief door toename algemene uitkering; 2025 negatief
- Algemene reserve: ca. 4 mln
- Reserve recreatie: 0,3 mln vrij besteedbaar
- Bestemmingsreserves van 5 naar 8 mln - Havenfront en Waddenprogramma (regiodeal)
- Net boven minimum
- Nota reserves en voorzieningen
- Verhouding beschikbare/noodzakelijke capaciteit vastgesteld op 1,0
- Weerstandvermogen 3,8 mln (elk jaar +1,5%)
- Onderbouwingen niet altijd duidelijk
- Toevoegen saldo is automatisme
- Ravijnjaar?

Aandachtspunten sturing en budgetrecht

Algemeen

- BBV-kengetallen: normen voor kengetallen zijn niet altijd duidelijk
 - Besluit Begroting en Verantwoording
 - Investeringsprojecten beïnvloeden financiële kengetallen sterk en kunnen leiden tot grote schommelingen in kengetallen
 - Verschil rekening/begroting door o.a.
 - wijziging uitkering Gemeentefonds
 - projecten met vertraging
 - vacatures
- Daardoor verschillen saldo, kengetallen en reservepositie

Terschelling

- Schuldquote was gedaald en relatief laag, maar 2028 sterk stijgend
- Solvabiliteit was redelijk goed (>20%), maar 2028 sterk stijgend
- Belastingcapaciteit geeft ruimte (exclusief toeristenbelasting)
- Oorzaak stijging 2028: leningen grote projecten
- Ontwikkeling schuldquote en solvabiliteit

Risicoanalyse

Algemeen

- Risicoanalyses worden door alle gemeenten gedaan
- Onderbouwing van gehanteerde systematiek niet altijd duidelijk
- Risicoanalyses zijn niet altijd up-to-date

Terschelling

- Financiële gevolgen risico's berekend via 'model' (software)
- Omvang + kans
- Mee-/tegenvallers personeel/externe inhuur
- Risico's wisselen door de jaren
- Onderbouwing niet altijd duidelijk
- Terugloop toerisme kleine kans, groot bedrag
- In tabel Weerstandcapaciteit (Begroting 2026: berekening klopt niet altijd
- ... en dus niet correcte kengetallen

Toeristen- en forensenbelasting

- Omvangrijke baten (waar ook kosten tegenover staan)
 - Opbrengsten verschillen tussen eilanden
 - Tarieven toeristenbelasting liggen dicht bij elkaar, maar systematiek verschilt
 - Systematiek en tarieven forensenbelasting verschillen

Toeristenbelasting en forensenbelasting 2024					
	Texel	Vlieland	Terschelling	Ameland	Schiermonnikoog
Toeristenbelasting					
Tarief (per persoon per nacht)	€ 2,40	€ 2,32	€ 2,16	€ 2,04	€ 2,23
Opbrengsten (x 1.000 euro)	9.317	1.952	3.773	4.137	1.846
als % totale baten	9%	16%	10%	13%	16%
als % totale lokale heffingen	73%	65%	49%	52%	63%
per inwoner	€ 673	€ 1.604	€ 766	€ 1.089	€ 1.901
Forensenbelasting*					
Opbrengsten (x 1.000 euro)	1.332	290	1.002	2.263	372
als % totale baten	1%	2%	3%	7%	3%
als % totale lokale heffingen	10%	10%	13%	28%	13%
per inwoner	€ 96	€ 238	€ 204	€ 596	€ 383
Bron: Jaarrekeningen 2024					

Briefadvies

- Radboud Universiteit

- Meeste gemeenten kennen meevallers = onderbesteding
- Onderbezetting eigen personeel, dus veel externe inhuur
- Planningsoptimisme
- Specifieke uitkeringen worden vaak niet direct besteed

- Benchmark BDO

- (Ook) planningoptimisme
- Komende jaren negatiever beeld: financiële risico's, zoals bij jeugdzorg + wijziging Gemeentefonds

Waddentweedaagse

- Gemeentefonds

- Complex model met verdeelmaatstaven
- Wadden hebben eigen maatstaven, maar effect niet altijd duidelijk
- Nieuwe maatstaven veranderen verdeling
- Toeristenbelasting en forensenbelasting vooralsnog gehandhaafd

Waddentoets

UITSTEL!!!

Rekenkamer de Waddeneilanden

... maar wel onderdeel
van nieuw onderzoek

Aanbevelingen

1. Zorg voor verbetering van de informatie in de begroting en jaarrekening (aanbeveling aan college)
2. Duidelijke en actuele normen voor de algemene reserve (aanbeveling aan raad)
3. Duidelijke spelregels voor bestemmingsreserves (aanbeveling aan raad)
4. Verbeter de meerjareninvesteringsprogramma's zodat die actueel zijn en blijven (aanbeveling aan college)
5. Duidelijke informatie over weerbaarheid en risico's, inclusief normen (aanbeveling aan raad).
- 6 Laat toeristen- en forensenbelasting voor de eilanden onderzoeken (aanbeveling aan raad)